

de vliegenzwam

natuurboekje
van

herfst 2013

Hoi! Rood met witte stippen? Dat is de vliegenzwam. Vraag mensen eens welke paddenstoel ze het allermooist vinden. Grote kans dat ze roepen: de vliegenzwam! Bijna iedereen kent die mooie paddenstoel. Jij vast ook. De vliegenzwam heeft zelfs een eigen liedje. Dat ken je vast ook. Laat maar horen!

Soms lijkt een vliegenzwam niet op een vliegenzwam. Dan is haar hoed niet rood maar oranje. Of... al haar stippen zijn weg. Als ze net uit de grond komt, is ze wit. In dit boekje lees je hoe dat komt. Hoe dan ook, het is en blijft een vliegenzwam.

Waar kom je vliegenzwammen tegen? Let maar eens op... meestal in de buurt van bomen. Vaak berken, eiken of dennen. Vliegenzwammen en bomen hebben elkaar nodig. Onder de grond groeit een web van witte draden. Dat zijn schimmeldraden. Ze heten ook wel zwamdraden. Daar komen vliegenzwammen uit. Die schimmeldraden en de dunne wortels van de boom helpen elkaar aan voedsel. Daardoor groeien boom en vliegenzwam allebei beter. Handig!

Als een vliegenzwam boven de grond komt, is ze wit en bol. Binnenin zit de vliegenzwam verstopt, met een wit vlies eromheen. De paddenstoel groeit en groeit. De hoed zet uit en... pats... het vlies scheurt en de mooie rooie hoed komt tevoorschijn. Op de hoed blijven witte stukjes vlies liggen. Dat zijn die witte stippen. Ze liggen los op de hoed. Na een regenbui kunnen de stippen wegspoelen. Dan heb je een vliegenzwam zónder witte stippen. Ook kan de rode hoed door de regen verkleuren. Dan wordt de hoed oranje.

Oranje en zonder stippen? De vliegenzwam is dan moeilijk te herkennen. Kijk ook eens onder de hoed. Dat kan met een spiegeltje. Bij een vliegenzwam zie je allemaal schotjes. Die heten 'plaatjes' en zijn wit. Zijn de plaatjes donker? Of zie je geen plaatjes maar ronde gaatjes onder de hoed? Dan is het geen vliegenzwam.

Tussen die plaatjes worden de sporen rijp. Dat zijn een soort zaadjes. Ze waaien mee met de wind. Als witte stipjes.

Ook tegen de onderkant van de hoed zat een vliesje. Dat scheurt open zodat de sporen de wijde wereld in kunnen. Dat rokje blijft zitten. Daar zat het vliesje vast aan de steel.

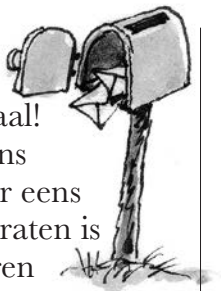
De vliegenzwam is een beschermde paddenstoel. Dat betekent: kijken... maar niet plukken. Plukken is verboden. Dat is maar beter ook want die vrolijk gekleurde vliegenzwam is een gifzwam.

Slakken eten vliegenzwammen. Ze kunnen tegen het gif. Wij zijn geen slakken. Als wij vliegenzwammen eten, kunnen we flink ziek worden of in de war raken.

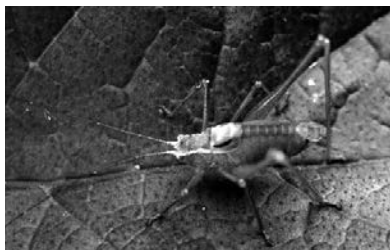
En een vlieg? Die gaat dood als hij van een vliegenzwampapje snoept. Dat wisten de mensen eeuwen geleden al. Met dat papje hielden ze vliegen uit hun buurt. Waarschijnlijk noemden ze die zwam daarom vliegenzwam.

Post Er sprongen een heleboel [foto's van] sprinkhanen in onze mailbox. Bedankt allemaal! Sprinkhanen zijn snelle jongens [en meisjes] dus krijg die maar eens scherp. Sutti Welsch uit Margraten is dat goed gelukt. De foto's waren in kleur met vele tinten groen en bruin. Maar in dit zwart-witboekje zijn die mooie kleuren weggesprongen...

Veldsprinkhaan zwaait met linkerpootje: daaaaag!

Struiksprinkhaan met superlange voelsprietten.

Doe je mee?

Wat vind jij leuk of mooi in de herfst? Of juist niet leuk of mooi? Laat het ons weten: in een verhaaltje, een tekening, een versje of wat dan ook. Stuur het vóór 7 november 2013 naar Het Limburgs Landschap. Dan schrijven we er iets over in het volgende natuurboekje.

Vliegenzwam-weetje Was na afloop je handen als je met vliegenzwammen of andere paddenstoelen bent bezig geweest.

*Stichting het Limburgs Landschap
postbus 4301, 5944 ZG Arcen
telefoon [077] 473 75 75
fax [077] 473 75 76
e-mail info@limburgs-landschap.nl*

*Samenstelling en tekst Ditte Merle
Tekeningen Wil Kroon*

*Deze kinderbijlage is mogelijk
gemaakt door de Nationale
Postcode Loterij.*

*Extra natuurboekjes zijn voor
scholen en natuurgroepen gratis
te bestellen bij Het Limburgs
Landschap.*